Podręcznik do religii
dla VI klasy szkoły podstawowej

6

NOWA PODSTAWA PROGRAMOWA

Przemienieni przez Boga

WYDAWNICTWO WAM ■ KSIĘŻA JEZUICI

Podręcznik nr AZ-23-01/10-KR-1/14 do nauczania religii rzymskokatolickiej na terenie całej Polski,
z zachowaniem praw biskupów diecezjalnych, przeznaczony do klasy VI szkoły podstawowej,
zgodny z programem nauczania AZ-2-01/10.
Recenzenci
ks. prof. dr hab. Ryszard Czekalski, ks.prof. dr hab. Radosław Chałupniak

Komitet redakcyjny
ks. Zbigniew Marek SJ (przewodniczący), ks. Andrzej Hajduk SJ, ks. Janusz Mółka SJ, s. Anna Walulik CSFN

Autorzy
Agnieszka Banasiak, s. Ewa Ferenc CSFN, s. Dorota Gnutek CSFN, ks. Krzysztof Kantowski, s. Letycja Łasek CSFN,
ks. Zbigniew Marek SJ, s. Agnieszka Misiak CSFN, s. Anna Walulik CSFN, Małgorzata Wawszczyk,
Ewa Zmuda, Aneta Żurek

Redakcja
Ewa Zmuda
Korekta
Dariusz Godoś, Zofia Smęda
Projekt okładki i opracowanie graficzne
ChapterOne

Foto
Fotolia.com: © Africa Studio; © Andreas; © Andrey Kuzmin; © APernak; © b_sonders; © Beboy; © Christos Georghiou;
© Christos Georghiou; © contrastwerkstatt; © Elena Schweitzer; © Erica Guilane-Nachez; © forplayday; © fusolino; © GIS;
© gracel21; © James Steidl; © kgkarolina; © kmiragaya; © Kzenon; © Les Cunliffe; © mangostock; © Mara Zemgaliete;
© Marcus Klepper; © Melastmohican; © momius; © mwoyak; © Nelos; © oxium; © Patryk Kosmider; © Renáta Sedmáková;
© robyelo357; © rodho; © Sandra Cunningham; © sarra22; © Sashkin; © sekundator; © Sergii Denysov; © Štěpán Kápl;
© Syda Productions; © Tijana; © Tryfonov; © vladischern; © yanlev.
Zdjęcia papieży: Wojtek Łaski/East News; Wojciech Sróżyk/Reporter; Rex Features/East News
El Greco, Św. Jan Chrzciciel; Masolino da Panicale, Chrzest Chrystusa; Zesłanie Ducha Św. (kościół św Jakuba w Toruniu)

IMPRIMATUR
Kuria Metropolitalna w Krakowie
Bp Jan Szkodoń, wikariusz generalny
Ks. Kazimierz Moskała, wicekanclerz
Ks. dr Krzysztof Wilk, cenzor
Kraków dn. 28 stycznia 2014 r., nr 262/2014

© Wydawnictwo WAM ■ Księża Jezuici, Kraków 2014

ISBN 978-83-7505-783-6

WYDAWNICTWO WAM
ul. Kopernika 26 • 31-501 Kraków
tel. 12 62 93 200 • faks 12 42 95 003
e-mail: wam@wydawnictwowam.pl
www.wydawnictwowam.pl

DZIAŁ HANDLOWY
tel. 12 62 93 254-255 • faks 12 62 93 496
e-mail: handel@wydawnictwowam.pl

K S I Ę G A R N I A W Y S Y Ł K O W A
tel. 12 62 93 260, 12 62 93 446-447
faks 12 62 93 261
e.wydawnictwowam.pl

Drukarnia Leyko – Kraków

Drodzy Uczniowie,

Przed wami kolejny rok pracy i starań o ty, by stawać się CZŁOWIEKIEM wielkiego formatu. W tym trudzie przychodzą Wam z pomocą rodzice, nauczyciele, wychowawcy, katecheci i wiele innych osób. W ciągu minionych lat podczas szkolnej katechezy odkryliście, że z taką pomocą przychodzi ludziom sam Pan Bóg, posyłając na ziemię Syna Bożego – Jezusa Chrystusa. Do każdej i każdego z nas Jezus przychodzi w sakramentach świętych.

W bieżącym roku będziecie zgłębiać tajemnicę Bożej obecności w Kościele i sakramentach świętych. Będziecie też poznawać, jak posłany Kościołowi Duch Święty przemienia ludzi, czyniąc ich świadkami wiary w zmartwychwstałego Jezusa. W poszukiwaniach tych bardzo ważne będzie odkrywanie, w jaki sposób Duch Święty wprowadza ludzi w coraz pełniejsze życie w Kościele Chrystusowym.

Życzę Wam odwagi do poszukiwania więzów, które łączą człowieka z żyjącym i działającym w Kościele zmartwychwstałym Jezusem. Tej samej odwagi życzę Waszym rodzicom, katechetom i wychowawcom. Zapewniam Was także, że podobnie jak każda i każdy z Was staram się okazywać Panu Bogu wdzięczność za Jego miłość, którą obdarowuje ludzi za pośrednictwem Kościoła i sakramentów świętych.

+ Marek Mendyk

Przewodniczący Komisji Wychowania Katolickiego
Konferencji Episkopatu Polski

Warto zajrzeć:

– słownik pojęć

– biografie świętych i błogosławionych

I. Rok kościelny

(Dz 2, 1-17)

Kiedy nadszedł wreszcie dzień Pięćdziesiątnicy, znajdowali się wszyscy razem na tym samym miejscu. Nagle dał się słyszeć z nieba szum, jakby uderzenie gwałtownego wiatru, i napełnił cały dom, w którym przebywali. Ukazały się im też języki jakby z ognia, które się rozdzieliły, i na każdym z nich spoczął jeden. I wszyscy zostali napełnieni Duchem Świętym, i zaczęli mówić obcymi językami, tak jak im Duch pozwalał mówić. Przebywali wtedy w Jerozolimie pobożni Żydzi ze wszystkich narodów pod słońcem. Kiedy więc powstał ów szum, zbiegli się tłumnie i zdumieli, bo każdy słyszał, jak przemawiali w jego własnym języku. „Czyż ci wszyscy, którzy przemawiają, nie są Galilejczykami?" – mówili pełni zdumienia i podziwu. „Jakżeż więc każdy z nas słyszy swój własny język ojczysty? – Partowie i Medowie, i Elamici, i mieszkańcy Mezopotamii, Judei oraz Kapadocji, Pontu i Azji, Frygii oraz Pamfilii, Egiptu i tych części Libii, które leżą blisko Cyreny, i przybysze z Rzymu, Żydzi oraz prozelici, Kreteńczycy i Arabowie – słyszymy ich głoszących w naszych językach wielkie dzieła Boże". Zdumiewali się wszyscy i nie wiedzieli, co myśleć: „Co ma znaczyć?" – mówili jeden do drugiego. „Upili się młodym winem" – drwili inni.

Wtedy stanął Piotr razem z Jedenastoma i przemówił do nich donośnym głosem: „Mężowie Judejczycy i wszyscy mieszkańcy Jerozolimy, przyjmijcie do wiadomości i posłuchajcie uważnie mych słów! Ci ludzie nie są pijani, jak przypuszczacie, bo jest dopiero trzecia2 godzina dnia, ale spełnia się przepowiednia proroka Joela: w ostatnich dniach – mówi Bóg – wyleję Ducha mojego".

On był mężczyzną potężnym, o donośnym głosie i szorstkim sposobie bycie. Zaś ona – kobieta łagodną i delikatną. Pobrali się. On dbał, by niczego jej nie brakowało, a ona zajmowała się domem i dziećmi. Później dzieci dorosły, pozakładały własne rodziny i odeszły. Historia, jakich wiele.

Lecz kiedy wszystkie dzieci były już urządzone, kobieta straciła swój zwykły uśmiech, stawała się coraz bardziej wątła i blada. Nie mogła już jeść i w krótkim czasie przestała podnosić się z łóżka.

Zmartwiony mąż umieścił ją w szpitalu.

Lecz chociaż u jej wezgłowia zbierali się najlepsi lekarze i specjaliści, żadnemu z nich nie udało się określić, na co zachorowała kobieta. Potrząsali tylko głowami.

Ostatni lekarz poprosił na stronę męża i rzekł:

– Ośmieliłbym się powiedzieć, że po prostu... pańska żona nie chce już dłużej żyć...

Mężczyzna w milczeniu usiadł przy łóżku żony i ujął ją za rękę. Była to mała, drobna rączka, która zupełnie ginęła w potężnej dłoni mężczyzny. Potem rzekł zdecydowanie swym donośnym głosem:

– Ty nie umrzesz!

– Dlaczego? – zapytała kobieta lekko wzdychając.

– Ponieważ ja cię potrzebuję!

– To dlaczego wcześniej mi o tym nie powiedziałeś?

Od tej chwili stan zdrowia kobiety zaczął się szybko poprawiać. Dzisiaj czuje się doskonale. A lekarze i znani specjaliści nadal zadają sobie pytanie, jaka choroba ją dotknęła i cóż za wspaniałe lekarstwo uzdrowiło ją w tak krótkim czasie.

Nigdy nie czekaj do jutra, by powiedzieć komuś, że go kochasz. Uczyń to dzisiaj. Nie myśl: „Moja mama, moje dzieci, moja żona lub mąż doskonale o tym wiedzą". Miłość to życie. Istnieje kraina umarłych i kraina żywych. Tym, co je różni, jest miłość.

Fragment opowiadania Bruna Ferrero *Powiedz to pierwszy*

Romcię zainteresowało właśnie, jakim sposobem Mikołaj dostaje się do pokoju.

– Przecież drzwi w hallu zamyka się na noc – zauważyła trzeźwo.

– On wlatuje przez okno – rzekł z przekonaniem pierwszoklasista Tomcio. – Przez lufcik. On jest malutki i wesoły. Wlatuje i wkłada. Potem całuje nas w czółko i chodu. Ciekawe, czy był u Kłamczuchy.

– On dorosłym nie daje.

– Mamusi mógłby dać.

– Tatusiowi też by mógł.

– No. A nie dał?

– Chodź zobaczymy.

(...)

– Tata nic nie dostał – szeptał Tomcio.

Romcia penetrowała pantofle Tosi.

– Tu też nic nie ma – szepnęła.

– Ćśś! Bo się obudzą – popełzli do kącika, gdzie odbyli naradę w ich przekonaniu cichą i tajemniczą.

– Będzie im smutno jak się obudzą – szepnął Tomcio.

– Biedni wtórowała mu siostrzyczka.

– Ja im coś dam. Może długopis? – rzekł Tomcio z poświęceniem, które doprowadziło ofiarodawczynię długopisu [mamę] do łez wzruszenia. Tosia bowiem dobrze wiedziała, jak bardzo jej syn marzył o tym fantastycznym instrumencie, zwłaszcza że pół klasy IB miało podobne cudeńka w swoich piórnikach.

– Długopisy to oni już mają. Wszystko mają – powiedziała Romcia – a cukierków nie jedzą.

– A jednak czegoś nie mają. Wiesz, czego nie mają?

– Pieniędzy – trafiła Romcia w dziesiątkę.

– Właśnie. Damy im trochę.

– Ze skarbonki?

– No.

Otworzyli kluczykiem swoje skarbonki i wysypali brzęczący łup na podłogę. Rodzice musieliby być głusi i pozbawieni systemu nerwowego, gdyby się mieli w tej sytuacji nie obudzić. A jednak leżeli jak martwi, bojąc się poruszyć choćby powieką, by nie utracić ani słowa z interesującego ich dialogu.

Fragment książki Małgorzaty Musierowicz *Kłamczucha.*

1 U początków Kościoła

Każdy rozpoczynający się rok szkolny budzi w nas refleksje. Zastanawiamy się, jaki będzie, co nam nowego przyniesie i co się ważnego wydarzy w trakcie jego trwania. Często tym rozważaniom towarzyszą ciekawość i nadzieja oraz troska o to, żeby to był dobry rok szkolny, zakończony szczęśliwym ukończeniem kolejnej klasy czy całej szkoły.

Uczestnicząc w niedzielnej Eucharystii, wyznajemy wiarę w Boga i okazujemy Mu wdzięczność za życie we wspólnocie Kościoła.

WSPÓLNOTA WIERZĄCYCH

Atmosfera wspólnego oczekiwania, niepewności, troski, ale i nadziei towarzyszyła także uczniom Jezusa, którzy po Jego śmierci, Zmartwychwstaniu i Wniebowstąpieniu doświadczali nowego początku w swoim życiu. Pięćdziesiąt dni po święcie Paschy przybyli do Wieczernika na Święto Tygodni. Zebrali się według ówczesnego zwyczaju na modlitwie, podczas której zostali napełnieni Duchem Świętym (Dz 2 1-17). Duch Święty uczynił z nich wspólnotę wierzących w Chrystusa – Kościół.

WSPÓLNOTA KOŚCIOŁA

Do wspólnoty Kościoła zostajemy włączeni w sakramencie chrztu świętego. Dzięki obecności i działaniu Ducha Świętego żaden z wierzących nie jest już sam. Należy do wspólnoty ludzi zjednoczonych wiarą w Jezusa Zmartwychwstałego i umocnionych Duchem Świętym, która gromadzi się na Eucharystii.

Kościół to nie tylko dom z kamieni i złota.
Kościół żywy i prawdziwy, to jest serc wspólnota.
Jedno serce, jedna dusza, to jest serc wspólnota.
Gdzie się zbierze dwóch lub trzech, dobro mając na celu,
tam przebywa Chrystus żywy, tworząc jedność z wielu.
Jedno serce, jedną duszę, tworząc jedność z wielu.
Kto się dzieli tym, co ma z potrzebującymi,
ten wypełnia Ewangelię, niebo czyni z ziemi.
Jedno serce, jedną duszę, niebo czyni z ziemi.

(piosenka religijna)

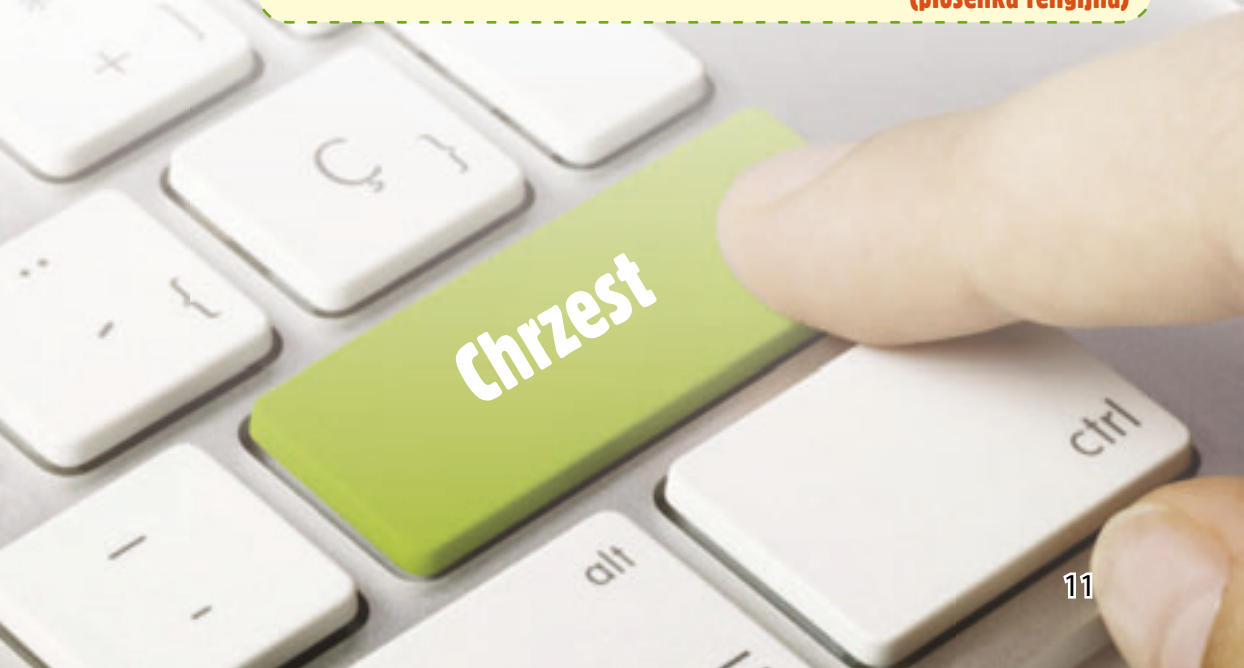

OKRES W CIĄGU ROKU / OKRES ZWYKŁY

II.

Okres w ciągu roku

(Mt 16, 13-19)

Gdy Jezus przyszedł w okolice Cezarei Filipowej, pytał swych uczniów: „Za kogo ludzie uważają Syna Człowieczego?”. A oni odpowiedzieli: „Jedni za Jana Chrzciciela, inni za Eliasza, jeszcze inni za Jeremiasza albo za jednego z proroków”. Jezus zapytał ich: „A wy za kogo Mnie uważacie?”. Odpowiedział Szymon Piotr: „Ty jesteś Mesjasz, Syn Boga żywego”. Na to Jezus mu rzekł: „Błogosławiony jesteś, Szymonie, synu Jony. Albowiem nie objawiły ci tego ciało i krew, lecz Ojciec mój, który jest w niebie. Otóż i Ja tobie powiadam: Ty jesteś Piotr [czyli Skała], i na tej Skale zbuduję Kościół mój, a bramy piekielne go nie przemogą. I tobie dam klucze królestwa niebieskiego; cokolwiek zwiążesz na ziemi, będzie związane w niebie, a co rozwiążesz na ziemi, będzie rozwiązane w niebie”.

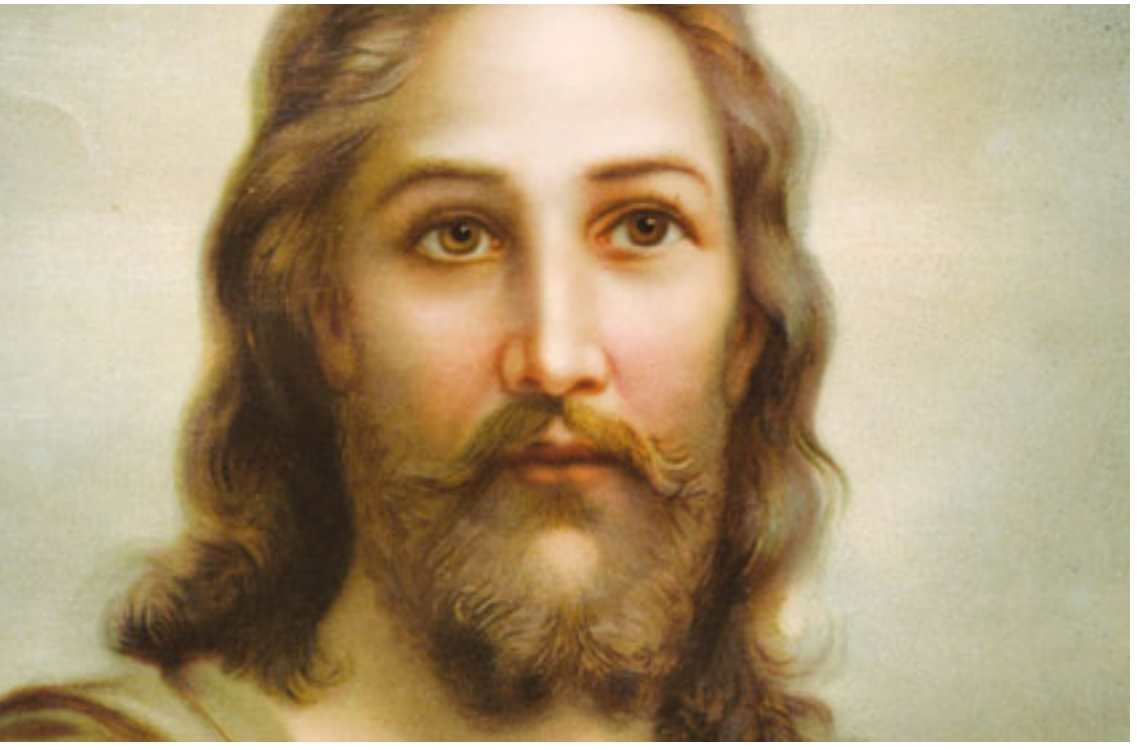

Wtedy dwaj uczeni mężowie powzięli zamiar śmiały i wielki, żeby ustanowić dla Słowian osobny obrządek. Byli to św. Cyryl i Metody, bracia rodem z miasta Solunia (po grecku Saloniki) (...).

Ze swej siedziby morawskiej, ze słynnego grodu Welehradu, wysyłał św. Metody uczniów swych także do Polski. Nie było jeszcze państwa ogólno-polskiego, tylko liczne księstwa i księstewka plemienne. Misjonarz z ramienia św. Metodego dokonał w tym czasie nawrócenia księcia Wiślan, ze stolicą w Wiślicy nad Wisłą (poniżej Krakowa). Było to około roku 870 – i stanowi to początek chrześcijaństwa w Polsce.

Fragment książki Feliksa Konecznego Święci w dziejach narodu polskiego

Przyjeżdża tedy do Polski czeska księżniczka, chrześcijanka Dubrawka z rodu Przemiślidów, prawnuczka i bratanica świętych. Konno przyjechała, bo jeszcze ani pojazdów tu nie znano, ani dróg stosownych nie było; nie było tedy innego sposobu podróżowania. Jechała oczywiście księżna nie sama, lecz z całym dworem i taborem, z orszakiem dworzanek, przybranych strojno w pstre szatki, nakryte futrami, zdobne w najcenniejsze w owych czasach klejnoty: sznury bursztynów. Miały z sobą hufiec zbrojny, gromadę służebnych pachołków i dziewek, ale też miały jeszcze jeden orszak całkiem innego rodzaju. W dalszą podróż nie byłby się wybrał wówczas żaden książę chrześcijański bez kapelana, tym bardziej musiała go mieć księżniczka jadąca w daleką krainę, a jadąca do męża poganina, mająca nawracać go i jego dwór. Oprócz kapelana imieniem Jordan, musieli być inni duchowni jako misjonarze; musiała też być obsługa duchowna, kościelni, śpiewacy itp. Ruszał więc z Pragi do Gniezna orszak konny niemały. (...)

Mieszko musiał atoli poczekać na chrzest. Dorosły musi przed chrztem wyuczyć się prawd wiary i zasad moralności i odbyć czas próby: taki kandydat do chrztu zowie się katechumenem, a czas nauki i próby trwa w zwykłych okolicznościach rok jeden. Dlatego chrzest Mieszka nastąpił dopiero w rok po przyjeździe Dubrawki, w r. 966. (...)

Szczerym było nawrócenie Mieszka, i cała rodzina książęca przejęła się gorliwością w wierze. Dopiero co nawrócona dynastia piastowska niesie pochodnię wiary dalej do naszych krajów na południe i na północ.

Fragment książki Feliksa Konecznego Święci w dziejach narodu polskiego

8 Mamy PRZEWODNIKA

Bardzo często każdy z nas szuka towarzystwa innych osób, ponieważ nie lubimy być sami. Nieraz jadąc na wycieczkę, wybieramy przewodnika, aby się nie zagubić w nowych miejscach. Wielokrotnie w naszym życiu liczymy na innych ludzi, choć czasem obawiamy się, czy na pewno nas nie zawiodą. Wiemy także, że tych, którym chcemy zaufać, trzeba dobrze poznać. Jak ważne jest zaufanie w naszym życiu, uczy nas Pan Jezus.

PIOTR – SKAŁA

Święty Mateusz Ewangelista opowiada o spotkaniu Pana Jezusa z uczniami w okolicach Cezarei Filipowej (Mt 16, 13-19). Pan Jezus zapytał swoich uczniów, za kogo uważają Go ludzie. Uczniowie wiedzieli, że powszechnie uważano Go za kogoś nadzwyczajnego: proroka, a nawet Jana Chrzciciela. Pan Jezus chciał jednak wiedzieć, kim jest dla swoich uczniów. W imieniu wszystkich odpowiedzi udzielił Szymon Piotr. Powiedział, że Pan Jezus jest Mesjaszem, Synem Boga żywego. Wyraził w ten sposób swoją wiarę i zaufanie samemu Panu Bogu. Pan Jezus potwierdził słuszność wyznania świętego Piotra. Podkreślił jednak, że do takiego stwierdzenia nie wystarczy ludzki rozum. Potrzebne są Boże światło i łaska. Zapewnił, że na wierze Piotra zbuduje Kościół. Świętemu Piotrowi polecił, by otrzymanymi od Boga darami umacniał innych.

Ty jesteś Piotr [czyli Skała], i na tej Skale zbuduję Kościół mój, a bramy piekielne go nie przemogą
(Mt 16, 18)

NASTĘPCY ŚWIĘTEGO PIOTRA

Świętego Piotra Pan Jezus uczynił przewodnikiem dla wszystkich swoich uczniów. Postawił go na czele wspólnoty Kościoła. Misję tę kontynuują wszyscy jego następcy – papieże. Mają oni strzec prawdziwości Bożego objawienia i umacniać wiarę tych, którzy je przyjęli. Pan Jezus zapewnił, że mimo trudności i grzechów Kościół będzie pełnił swoją misję aż do Paruzji. Będzie pomagał ludziom, by wierzyli nie tylko w to, co ludzkim rozumem są w stanie poznać. Będzie umacniał w rozwijaniu wiary i zaufania Panu Bogu.

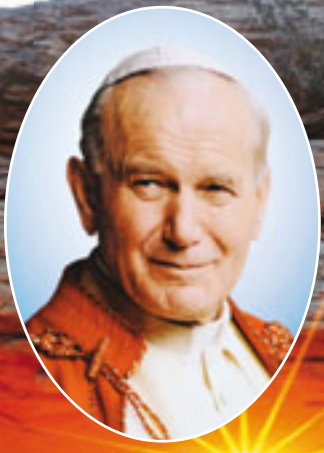

Jan Paweł II

Benedykt XVI

Franciszek

Boże, Ty w swojej Opatrzności uczyniłeś świętego Piotra głową Apostołów i na nim zbudowałeś swój Kościół, wejrzyj łaskawie na papieża, i spraw, aby ustanowiony przez Ciebie następca Piotra był dla Twojego ludu widzialnym fundamentem jedności wiary i bratniej miłości.

19 Wsłuchani w nauczanie Kościoła

Każdy z nas pragnie mieć blisko siebie wiernego przyjaciela, któremu może zaufać. Jest to dla nas ważne, chociaż dobrze wiemy, że dochowanie wierności nie zawsze jest łatwe, że wymaga wysiłku, troski i poświęcenia. W byciu wiernym Panu Bogu przychodzi nam z pomocą Kościół w swoich przykazaniach. Są to swego rodzaju drogowskazy, które określają religijno-moralne zobowiązania katolików.

Przykazania kościelne są podarowane wierzącym po to, aby pomóc im zmierzać do Pana Boga. Wyznaczają one kierunek, jakim jest ostateczne spotkanie ze Zbawicielem. Wyraża się w nich troska Kościoła o każdego wierzącego, bo mają one na uwadze osiągnięcie przez wszystkich życia wiecznego. Przestrzegając tych przykazań, katolicy wyznają wiarę w to, że zmierzają do Pana Boga pod przewodnictwem papieża.

- W niedzielę i święta nakazane uczestniczyć we Mszy świętej i powstrzymać się od prac niekoniecznych.
- Przynajmniej raz w roku przystąpić do sakramentu pokuty.
- Przynajmniej raz w roku, w okresie wielkanocnym przyjąć Komunię Świętą.
- Zachowywać nakazane posty i wstrzemięźliwość od pokarmów mięsnych, a w okresach pokuty powstrzymywać się od udziału w zabawach.
- Troszczyć się o potrzeby wspólnoty Kościoła.

Wszechmogący Boże, dziękujemy Ci za Kościół, który pomaga nam wzrastać w wierze; za to, że możemy poznawać Ciebie jako źródło wszelkich łask.

Wierzymy, że kto w Tobie złożył swą ufność, ten nie będzie zawiedziony i opuszczony przez Ciebie.

Pytały go [Jana] tłumy: „Cóż więc mamy czynić?”.
(Łk 3, 10)

KOŚCIELNE DROGOWSKAZY

- **Pierwsze przykazanie** nakazuje, aby wierzący w niedziele i święta uczestniczyli we Mszy Świętej i powstrzymywali się od prac niekoniecznych. Oznacza to, że niedziela i święta są dniami oddawania czci Bogu. Wszystkie działania należy podporządkować uczestnictwu w Eucharystii i czynieniu dobra.
- **Drugie przykazanie** przypomina, aby wierzący przynajmniej raz w roku przystąpili do sakramentu pokuty i pojednania. Wypełniając to przykazanie, katolicy wyznają wiarę, że potrzebują Bożego miłosierdzia i przebaczenia.
- **Trzecie przykazanie** zobowiązuje do tego, by przynajmniej raz w roku, w okresie wielkanocnym, przyjąć Komunię Świętą. Czas wielkanocny jest szczególną okazją do wyznania wiary w zwycięstwo Jezusa nad złem, grzechem i śmiercią. Uczestniczymy w nim, przyjmując Ciało Chrystusa pod postacią chleba. Jednocząc się z Jezusem Chrystusem w Komunii Świętej, tworzymy Kościół, za który jesteśmy odpowiedzialni.
- **Czwarte przykazanie** nakazuje zachowywać posty, a w okresach pokuty powstrzymać się od udziału w zabawach. Zwraca ono uwagę wierzących na miłość Jezusa, który za wszystkich ludzi cierpiał i umarł na krzyżu. Podejmowany przez wierzących post jest odpowiedzią na miłość Jezusa, który w Wielki Piątek ofiarował się za zbawienie ludzi.
- **Piąte przykazanie** przypomina wierzącym potrzebę solidarności ze wspólnotą wierzących. Nakazuje troszczyć się o potrzeby wspólnoty Kościoła, czyli pomagać tym, którzy tej pomocy potrzebują.

26 Kościół ukazuje światu Zbawiciela

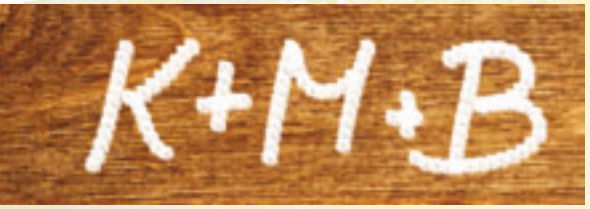

Niemal każdego dnia posługujemy się słowem „wiara". Wyrażamy nim na przykład zaufanie okazywane innym ludziom. W takim znaczeniu wiara człowieka jest czymś powszechnym. Powszechność, a zarazem konieczność kierowania się nią w codziennym życiu nie przeszkadza w podejmowaniu wysiłków sprawdzania uzyskanych informacji. Podobnie jest w życiu religijnym człowieka.

BÓG OBJAWIA SIĘ WSZYSTKIM LUDZIOM

Kościół podczas roku liturgicznego pomaga wierzącym odkrywać tajemnicę Boga Zbawiciela. 6 stycznia każdego roku obchodzimy Uroczystość Objawienia Pańskiego (Trzech Króli). Wspominając pokłon Mędrców ze Wschodu, kontemplujemy prawdę, że w Jezusie Bóg objawia się wszystkim narodom. Tak jak Mędrcy w dziecku leżącym w żłobie rozpoznali prawdziwego Boga, tak Kościół pragnie, by wszyscy ludzie uznali w Jezusie swego Zbawiciela.

Objawianie się Jezusa Chrystusa w obecnych czasach ma miejsce przede wszystkim w zgromadzeniu eucharystycznym. Poprzez Słowo Boże Jezus odkrywa przed nami tajemnice królestwa Bożego. Karmiąc nas swoim Ciałem, przemienia nas w siebie. Dzięki temu nasze życie staje się znakiem ukazującym światu Chrystusa.

Nie bójcie się! Oto zwiastuję wam radość wielką, która będzie udziałem całego narodu (Łk 2, 10)

UROCZYSTOŚĆ OBJAWIENIA PAŃSKIEGO

Na Mszy Świętej w Uroczystość Objawienia Pańskiego święcimy wodę, kadzidło i kredę. Nawiązują one do darów złożonych Jezusowi przez Mędrców. Kredą oznacza się drzwi, a wodą kropi mieszkanie na znak, że w naszym domu przyjęliśmy światło Bożego objawienia. Dzielimy się nim z innymi zwłaszcza z szukającymi Jezusa Zbawiciela. Woda przypomina o tym, że w chrzcie świętym Pan Jezus odrodził naturę skłonną do grzechu i wezwał do tego, byśmy postępowali, jak dzieci Boże. Kadzidło ma przypominać wierzącym, że tak jak jego pachnący dym wznosi się w górę, tak nasze domy mają stawać się miejscem codziennej modlitwy zanoszonej do Pana Boga.

**Jezusa narodzonego wszyscy witajmy,
Jemu po kolędzie dary wzajem oddajmy.
Oddajmy wesoło, skłaniajmy swe czoło,
Skłaniajmy swe czoło Panu naszemu.**

**Oddajmy za złoto wiarę, czyniąc wyznanie,
Że to Bóg i człowiek prawy leży na sianie.**

**Oddajmy też na kadzidło Panu nadzieję,
Że Go będziem widzieć w niebie, mówiąc to śmiele.**

**Oddajmy za mirrę miłość na dowód tego,
Że Go nad wszystko kochamy z serca całego.**

**Przyjmij Jezu na kolędę te nasze dary,
Przyjmij serca, dusze nasze za swe ofiary.
Byśmy Cię samego kochali jak swego.
Stwórcę na niebie.**

(kolęda)

31 Pościmy

Czas Wielkiego Postu, rozumiany jako odnowienie nadszarpniętej przez grzech przyjaźni z Bogiem, domaga się pełnienia czynów nazywanych pokutnymi. Najbardziej tradycyjnym z nich jest post. Potocznie rozumie się go jako dobrowolne powstrzymywanie się od jedzenia.

IDEA POSTU

Dla chrześcijan post nie ogranicza się do rezygnacji z pokarmu, ale jest formą oddawania czci Panu Bogu. Jego istotą nie są ascetyczne wyczyny. Post może wyrażać się w opanowaniu, wytrwałym wypełnianiu swoich obowiązków i cierpliwym znoszeniu trudów codziennego życia oraz przeciwstawianiu się marnotrawstwu i zwyczajom niezgodnym z Ewangelią. Poszcząc, chrześcijanin usiłuje okazać Panu Bogu swą zależność, uległość i zaufanie. W ten sposób uznaje Boga za swego Pana.

W Starym Testamencie z postem wiązano wiele dodatkowych praktyk pokutnych, które z czasem przybrały postać jedynie zewnętrznych zachowań. Pan Jezus, wykazując powierzchowność tych praktyk, przywracał ich pierwotne religijne znaczenie. Poszczącym przypomina: „Kiedy pościcie, nie bądźcie posępni jak obłudnicy. Przybierają oni wygląd ponury, aby pokazać ludziom, że poszczą. Zaprawdę, powiadam wam: już odebrali swoją nagrodę. Ty zaś, gdy pościsz, namaść sobie głowę i umyj twarz, aby nie ludziom pokazać, że pościsz, ale Ojcu twemu, który jest w ukryciu. A Ojciec twój, który widzi w ukryciu, odda tobie” (Mt 6, 16-18).

Iluż to najemników mojego ojca ma pod dostatkiem chleba, a ja tu z głodu ginę (Łk 15, 17)

PRAKTYKA POSTU

Czwarte przykazanie kościelne wskazuje na post, wstrzemięźliwość od pokarmów mięsnych i powstrzymanie się od udziału w zabawach:

- Powstrzymanie się od spożywania mięsa i ograniczenie posiłków do 3 obowiązuje wszystkich między 18 a 60 rokiem życia w Środę Popielcową i w Wielki Piątek.
- Wstrzemięźliwość od pokarmów mięsnych obowiązuje wszystkich, którzy ukończyli 14 rok życia w Środę Popielcową i w piątki całego roku z wyjątkiem uroczystości. Zachęca się do zachowania wstrzemięźliwości od pokarmów mięsnych także w Wigilię Bożego Narodzenia. Uzasadniona niemożność zachowania wstrzemięźliwości w piątek domaga się od chrześcijan podjęcia innych form pokuty.
- Powstrzymywanie się od zabaw obowiązuje we wszystkie dni Wielkiego Postu.

Każdy wierzący na swój sposób podejmuje czyny pokutne, by oddać cześć Panu Bogu. Żeby jednak ludzie przez wspólne zachowanie pokuty złączyli się między sobą, chrześcijanie zobowiązani są do podejmowania postu i wstrzemięźliwości oraz powstrzymywania się od zabaw zgodnie z postanowieniami Kościoła.

Bóg jest Światłością
I nie ma w Nim żadnej ciemności.
Jeżeli chodzimy w światłości,
Wtedy mamy łączność między sobą.

Ref: Bliskie jest królestwo Boże
Nawracajmy się i wierzmy w Ewangelię.

(piosenka religijna)

43 Dobry Pasterz

Pewnie niejeden raz doświadczamy tego, że z jednej strony chcemy być samodzielni, a z drugiej jesteśmy zdani na pomoc innych, a nawet jej poszukujemy. Podobnie jest w życiu religijnym. Tyle o Panu Bogu już wiemy, wydaje się nam, że potrafimy kierować się Jego wskazaniami, tymczasem codzienność pokazuje, jak często potrzebujemy wsparcia, by nie zmarnować życia.

PASTERZ

Obraz pasterza występuje często w Piśmie Świętym. W Starym Testamencie utożsamiany jest z władcą, panem i towarzyszem, a więc łączy w sobie władzę i miłość. W Piśmie Świętym Pan Bóg często jest nazywany Pasterzem Izraela. Za czasów Chrystusa pasterze nie cieszyli się jednak zbyt dobrą opinią. Gardzono nimi na równi z rozbójnikami i zabójcami. W świadomości Izraelitów wciąż jednak żywa była zapowiedź otrzymania dobrego i idealnego pasterza.

Jak Ojciec Mnie posłał, tak i Ja was posyłam

(J 20, 21)

CHRYSTUS – PASTERZ

Pan Jezus nazywa siebie Dobrym Pasterzem. Podstawą do nadania sobie takiego tytułu jest miłość, która przez krzyż doprowadziła Go do zwycięstwa nad śmiercią.

Tytuł „Dobry Pasterz" wskazuje na autorytet, jakim Pan Bóg obdarzył Mesjasza. Potwierdza, że tylko Jezus może zaprowadzić ludzi do Ojca i On jeden może udzielić władzy nad „owcami" komuś innemu.

PASTERZE W KOŚCIELE

Misja Dobrego Pasterza wciąż trwa w Kościele. Biskupom i kapłanom powierzył On prawo przewodzenia wspólnocie wierzących. Pomagają oni wiernym uzyskać zbawienie. Dzięki ich posłudze zostaliśmy przez chrzest włączeni do Kościoła, w sakramencie pokuty i pojednania otrzymujemy rozgrzeszenie, za ich pośrednictwem Jezus składa swą ofiarę pod postaciami chleba i wina i karmi swoim Ciałem w Komunii Świętej.

NIEDZIELA DOBREGO PASTERZA

Do współpracy w wypełnianiu misji Dobrego Pasterza Jezus zaprasza wszystkich wierzących. Dlatego w IV niedzielę wielkanocną (nazywaną „niedzielą Dobrego Pasterza"). Kościół modli się o to, by zaproszeni do wypełniania Jego posłannictwa usłyszeli i przyjęli to wołanie. Modli się, by biskupi, kapłani i wszyscy powołani do służby w Kościele byli jak Dobry Pasterz.

Pan jest pasterzem moim, niczego mi nie braknie
Na niwach zielonych pasie mnie.
Nad wody spokojne prowadzi mnie.

47

Zobowiązani do dojrzałości

Kiedy rozpoczniemy naukę w gimnazjum, podejmiemy również przygotowanie do przyjęcia sakramentu bierzmowania. Przyjmując ten sakrament, osobiście wyznamy wiarę w to, że Duch Święty został dany Kościołowi, by umacniać wierzących do czynienia dobra w świecie.

NASZ ŚWIAT BOŻY ŚWIAT

Wiara w obecność i działanie Ducha Świętego w świecie pozwala chrześcijanom z ufnością patrzeć w przyszłość. Przyjmując sakrament bierzmowania, wierzący otrzymują moc do tego, by przeciwdziałać złu i czynić dobro. Duch Święty, udzielając swoich darów, umacnia, by nie załamywać się, widząc zło, ale by wierzyć, że zło nigdy nie odniesie pełnego zwycięstwa ani nad światem, ani nad człowiekiem.

Przyjęcie sakramentu bierzmowania zobowiązuje do tego, by być znakiem Jezusowego zwycięstwa nad złem. Chrześcijanie wyznając wiarę w moc Ducha Świętego, przyjmują Jego dary nie tylko dla własnego rozwoju, ale przede wszystkim dla budowania wspólnoty Kościoła. W ten sposób mogą przyczyniać się do pomnażania dobra we własnym środowisku. Czynią „swój świat” „Bożym światem”.

Wszyscyśmy bowiem w jednym Duchu zostali ochrzczeni, [aby stanowić] jedno Ciało (1 Kor 12, 13)

ŻYCIE MOCĄ DUCHA ŚWIĘTEGO

Rodzina stwarza właściwe warunki do osobistego rozwoju, przygotowuje do życia w społeczeństwie. Uczy rozwiązywania konfliktów, by zgodnie żyć w najbliższym otoczeniu. Przygotowuje do pełnienia przyszłych zadań w życiu narodu i państwa. Chrześcijańska rodzina, jako domowy Kościół, buduje wspólnotę osób poprzez pomoc i wzajemne uzupełnianie się oraz wyznawanie wiary w jedynego Boga. Jako chrześcijanie czujemy się zobowiązani, by dbać nie tylko o nasze naturalne więzi i potrzeby, ale także o więzi przyjaźni, serdeczności i życzliwości z tymi, z którymi żyjemy na co dzień. Dlatego w środowisku szkolnym staramy się stworzyć jednolitą grupę, by wspólnie przeżywać chwile radosne i wzajemnie pokonywać trudności.

Przyjmując sakrament bierzmowania, przyłączamy się do tych, którzy chcą wypełniać świat dobrem. Wierzą, że Duch Święty umacnia nadzieję nieśmiertelności. Wierzą, że zło i śmierć nie mogą zniszczyć człowieka, gdyż mieszka w nim Duch Święty. Dlatego nie tylko czynią dobro, ale też proszą Ducha Świętego o to, by wszyscy ludzie przyjęli dar życia z Bogiem na zawsze.

Panie, Jezu, który czynisz nas nowymi ludźmi,
udzielaj nam swej miłości, byśmy kochali Boga i bliźniego.
Natchnij nas radością, byśmy umieli dzielić się nią z innymi.
Udziel nam pokoju, byśmy go zachowywali między sobą.
Naucz nas cierpliwości, byśmy umieli znosić przykrości i porażki.
Obdarz nas pokorą, byśmy żyli skromnie i nie wynosili się nad innych.
Uzbrój nas w dobroczynność, byśmy widzieli potrzeby bliźnich i starali się im zaradzać.

Spis treści

I. Rok kościelny 7

1. U początków Kościoła 10
2. Na niedzielnej Eucharystii 12
3. W jedności z hierarchią 14
4. We wspólnocie Kościoła 16
5. Kalendarz liturgiczny 18
6. Sakramenty Kościoła 20
7. W jedności z Bogiem i ludźmi 22

II. Okres w ciągu roku 25

8. Mamy przewodnika 28
9. Wierzymy z Piotrem 30
10. Gromadzimy się w parafii 32
11. Wspólnie odmawiamy różaniec 34
12. Tworzymy wspólnotę ze świętymi. 36
13. Modlimy się za zmarłych 38
14. Czcimy Chrystusa Króla 40
15. W Kościele zmierzamy do Boga 42

III. Adwent 45

16. W oczekiwaniu na Zbawiciela 48
17. Wsłuchani w słowa proroków 50
18. Wpatrzeni we wzór wierności 52
19. Wsłuchani w nauczanie Kościoła 54
20. Wierni Miłości 56
21. Związani z kulturą chrześcijańską 58
22. Wierni tradycji 60

IV. Okres Narodzenia Pańskiego 63

23. Kościół wita Zbawiciela 66
24. Kościół uczy się posłuszeństwa Bogu 68
25. Domowy Kościół 70
26. Kościół ukazuje światu Zbawiciela. 72

27. Kościół głosi tajemnicę zbawienia 74
28. Kościół wyznaje wiarę w Zbawiciela 76

V. Wielki Post 79
29. Oczekiwania i zobowiązania 82
30. Gotowi wypełniać zobowiązania 84
31. Pościmy 86
32. Udzielamy jałmużny 88
33. Modlimy się 90
34. Wracamy do Ojca 92

VI. Triduum Paschalne 95
35. Ofiara Wieczernika 98
36. Udział w uczcie Jezusa 100
37. Ofiara Krzyża 102
38. Tajemnica cierpienia i śmierci 104
39. Tryumf Krzyża 106
40. Świętowanie Zmartwychwstania Jezusa 108

VII. Okres Wielkanocny 111
41. Pan Zwycięzca 114
42. Pan miłosierdzia 116
43. Dobry Pasterz 118
44. Pan wszechświata 120
45. Dawca nowego życia 122

VIII. Okres w ciągu roku 125
46. Obdarowani dla wspólnoty 128
47. Zobowiązani do dojrzałości 130
48. Powierzeni Matce 132
49. Zjednoczeni miłością Trójcy Świętej 134
50. Zatroskani o wiarę 136
51. Przemienieni przez Boga 138

Słownik pojęć 140
Nasi święci poprzednicy na drodze do Boga Ojca 144
To już znam 154